Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 970/2014
15.05.2014. године
Б е о г р а д

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Божидара Вујичића и Лидије Ђукић, чланова већа, у правној ствари тужиље М.М. из Г.М., чији је пуномоћник Д.В., адвокат из Г.М., против туженог АД М.П. из Г.М., чији је пуномоћник Р.Ч., адвокат из Г.М., ради поништаја решења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 107/13 од 28.01.2014. године, у седници одржаној 15.05.2015. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 107/13 од 28.01.2014. године и пресуда Основног суда у Чачку, Судска јединица Горњи Милановац, П1 79/11 од 20.09.2012. године, а предмет враћа Основном суду у Горњем Милановцу на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Основног суда у Чачку, Судска јединица Горњи Милановац, П1 79/11 од 20.09.2012. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев, па је поништено, као незаконито, решење туженог од 10.11.2010. године, којим је тужиљи отказан уговор о раду, па је обавезан тужени да је распореди на послове који одговарају њеној стручној спреми и радним способностима. Ставом другим изреке обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове поступка од 81.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 107/13 од 28.01.2014. године, жалба туженог је одбијена, као неоснована, а првостепена пресуда потврђена.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужени је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 399. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 124/04 и 111/09), па је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, тужиља је била у радном односу код туженог, распоређена на послове референта велепродаје, до доношења побијаног решења туженог од 10.11.2010. године, којим јој је отказан уговор о раду, применом члана 179. став 1. тачка 9. Закона о раду. Оцењујући законитост побијаног решења, судови су утврдили да је због економских тешкоћа, исказаних кроз финасијски губитак у пословању током 2009. године и првих шест месеци 2010. године, тужени извршио организационе промене и у том циљу донео нови Правилник о организацији и систематизацији послова, који је ступио на снагу 29.09.2010. године, којим је, између осталог, на радном месту референта велепродаје, на које је тужиља била распоређена, број извршилаца смањен са 3 на 2. Утврђено је и да је, због честог одсуства тужиље са рада, услед боловања, 30.08.2010. године, тужени са запосленом М.Г. закључио Анекс уговора о раду, којим је она распоређена на послове референта велепродаје почев од 25.08.2010. године. Утврђивање вишка запослених вршено је на основу оцене рада свих 12 запослених, између осталог и сва 4 референта на радном месту референта велепродаје, коју је дао непосредни руководилац, те којом је тужиља оцењена најлошијом оценом. Одлука о оцењивању запослених није образложена.

Код овако утврђеног чињеничног стања, судови су усвојили тужбени захтев и поништили решење о отказу уговора о раду тужиљи, налазећи да је распоређивањем друге запослене на послове које је обављала тужиља, тужени сам допринео да тужиља буде проглашена технолошким вишком, с обзиром да му није могла бити непозната чињеница да ће у кратком периоду од њеног распоређивања на том радном месту доћи до смањења броја извршилаца. При том, судови налазе и да је вредновања рада запослених извршено супротно члану 55. Колективног уговора, с обзиром да оцена дата од стране непосредног руководиоца није образложена, а поред тога тужиља је у дужем временском периоду била спречена за рад, па је у таквој ситуацији, приликом оцењивања стављена у неповољнији период у односу на остале запослене на истим пословима. На овај начин судови налазе да су у поступку доношења побијаног решења учињени пропусти, које и решење чине незаконитим.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом указује на погрешну примену материјалног права, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Наиме, у случаја отказа уговора о раду запосленом, као технолошком вишку - применом члана 179. тачка 9. овог Закон о раду („Службени гласник РС“ број 24/05 и 61/05), одредбом члана 182. Закона, за послодавца јесте прописано ограничење, по коме он не може на истим пословима запослити друго лице, али се то ограничење односи на запослење, а не и на распоређивање, и на период од шест месеци од дана престанка радног односа запосленом који је проглашен технолошким вишком. Распоређивање другог запосленог (пре организационих промена) на радно место на коме ће се касније утврдити да има вишка запослених, односно на радно место за које је донета одлука о смањењу броја извршилаца, може водити незаконитости одлуке о престанку радног односа,

али само у случају када суд утврди да је одлука о распоређивању једног запосленог на радно место на коме је у поступку организационих промена дошло до смањења броја извршилаца и проглашења другог лица за технолошки вишак, дошло злоупотребом овлашћења послодавца, а не због потребе боље организације рада и остваривања бољих пословних резултата. Имајући ово у виду, као и да судови нису утврдили да се у конкретном случају ради о злоупотреби овлашћења од стране туженог, Врховни касациони суд налази да се за сада не може може прихватити закључак судова о незаконитости побијане одллуке само на основу чињенице да је тужени морао знати да ће на пословима референта велепродаје, у кратком временском периоду након распоређивања М.Г., доћи до смањења броја извршилаца на том радном месту.

Врховни касациони суд налази да се за сада не може прихватити ни закључак судова да је одлука непосредног руководиоца, о вредновању резултата рада запослених, донета супротно члану 56. Колективног уговора туженог, с обзиром да иста није образложена.

Наиме, чланом 56. Колективног уговора туженог, одређена су мерила на основу којих се вреднују резултати рада запослених, а то су: остварен учинак – на пословима на којима су утврђени нормативи и стандарди рада (став 1. алинеја 1. овог члана), образложене оцене непосредног руководиоца – на радним местима за која нису утврђени нормативи и стандарди рада (алинеја 2.), поштовање радне дисциплине и искоришћеност радног времена (алинеја 3. и 4. истог става). Из наведеног произлази да је непосредни руководилац био у обавези да образложи своју одлуку о оцени рада запосленог само у случају када се ради о пословима радног места за која нису утврђени нормативи и стандарди рада, а судови су пропустили да утврде да ли се у конкретном случају ради о таквом радном месту. При том, када запослени у судском поступку, у коме оспорава одлуку о престанку радног односа по овом основу, оспорава и одлуку о вредновању његовог рада (који је био један од критеријума приликом утврђивања вишка запослених), а оцењивање свих запослених је, као у конкретном случају, учињено на исти начин, односно свима су одређене појединачне оцене по свим мерилима одређеним чланом 56. став 1. Колективног уговора, евентуални пропуст у виду недостатка образложења одлуке о оцењивању, може се отклонити саслушањем непосредног руководиоца, који ће у судском поступку дати разлоге за своју оцену.

Ставом 2. члана 56. Колективног уговора одређено је да се мерила утврђена ставом 1. овог члана, утврђују најмање за период од годину дана рада пре доношења програма, односно пре утврђивања вишка запослених. Имајући ово у виду, судови су били у обавези да утврде за који период је тужиља вреднована од стране непосредног руководиоца, односно да ли је приликом оцењивања он ценио њен рад у периоду од годину дана који је она провала на раду (изузимајући периоде у којима је била на боловању) или је то учинио узимајући у обзир календарску годину пре доношења одлуке о технолошком вишку, уз умањење оцене рада због њених чешћих и дужих оправданих одсустава са рада. Тек пошто утврде ове чињенице судови могу дати правилан закључак да ли је тужиља приликом оцењивања, због оправданих одсустава са рада, стављена у неповољнији положај у односу на остале запослене.

Имајући у виду изнето, Врховни касациони суд налази да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање непотпуно утврђено, па су применом члана 407. став 2. ЗПП, нижестепене одлуке укинуте, а предмет враћен Основном суду у Горњем Милановцу, у складу са чланом 3. став 1. тачка 17. Закона о седиштима и подручјима судова и јавних тужилаштава („Сл.гласник РС“ бр.101/13)

У поновном поступку, првостепени суд ће утврди чињенице које су од утицаја на основаност тужбеног захтева, имајући у виду примедбе из овог решења, па правилном применом материјалног права донети нову и закониту одлуку.

Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.